

Karar

HASAN KALLİMCİ

Aba! Zerrin Aba!"
Kardeşi Zehra, parmağını uzatmış, evlerinin bahçesinde çamaşır sermekte olan Zerrin'i gösteriyordu. Zehra, hoş tuttuğundan mı nedir, köyde en çok Zerrin'i sever; hep onunla birlikte olmak isterdi.

"Git, dedi, git fakat kıza eziyet etme; işine mani olma."

"Tamam, tamam..."

Kardeşinin bakışlarında, izin almış olmanın sevinci, dudaklarında gülümseme, yeşil fistanını savurarak ve naylon terliğini sürüyerek yığma taşlarla çevrili avludan koşarak çıkıyor; koşarken de sesleniyor.

"Zerrin aba! Zerrin aba!"

Kız, elinde tuttuğu bir çamaşırı tam mandalla tutturacakken dönüp bakıyor.

"Koşma! Düşeceksin! Ben buradayım, bir yere kaçmıyorum. Yavaş!"

Zehra, komşu bahçeye girinceye kadar koşmaya ve seslenmeye devam ediyor. Doğrulup kızın

yanına varıyor, iki yanağından da öpüyor onu.

"Zerrin aba, güzel aba!"

Kız gülümsüyor, kapının yanındaki tahta sandalyeyi işaret ediyor.

"Şurada otur ve beni seyret. Çamaşır serme işini bir bitireyim, sonra sohbet ederiz... Birlikte akşam yemeği hazırlarız."

"Tamam..."

Zehra itaat ediyor, gidip sandalyeye oturuyor. Sevgi ve hayranlık dolu bakışlarla Zerrin'i izlemeye başlıyor. Zerrin, bir taraftan leğenden temiz çamaşırları tek tek alarak ve silkeleyerek, -bahçedeki erik ve dut ağaçları arasına gerilmiş ipe- mandallarla tuttururken bir taraftan da her günkü misafiri Zehra ile sohbe başlıyor.

"Saçlarını yine dağıtmışsın. Böyle çirkin kız oluyorsun. Bir daha dağıtma olur mu?"

"Tamam."

"Tarayıp saçlarına toka takayım mı?"

“Tamam...”

“Bir daha bozmayacaksın amma...”

“Tamam...”

“Akşama tarhana çorbası pişirelim mi?”

“Tamam...”

“Yanına bulgur pilavı da pişiririz.”

“Tamam...”

“Birlikte yiyelim mi?”

“Tamam...”

“Ağabeyin izin verir mi?”

“Hı hı...”

Önder, bu samimi sohbeti işitmese de seyrediyordu. Kapıyı çektii, kilitledi; anahtarı yan taraftaki odun yığının üzerindeki kilim eskisinin arasına koydu. Ayakkabılarını bağladı, seslendi.

“Zerrin!”

“Buyur Önder ağabey!”

“Ben ilçeye, öğretmenler toplantısına gidiyorum; ancak akşama dönerim. Zehra sana emanet; ona göz kulak ol.”

“Sen merak etme ağabey!”

“Bir ihtiyacı olduğunda anahtarın yerini biliyorsun.”

“Biliyorum ağabey!”

Kardeşini, bırakabileceği başka kimse yok. Önder, okula gittiğinde, bir toplantıya katıldığında komşu kızından başkasına bırakamıyor

kardeşini. Bu bakımdan sıkıntılı ama başka çaresi de yok...

“Teşekkür ederim Zerrin! Sana çok yük oluyoruz.”

“Yük olmaz ağabey. Ben Zehra’yı kardeşim gibi seviyorum.”

Önder, kızın yanaklarına al bastığını fark ediyor. Zerrin, komşu kızı, güzel kız, hoş kız... Dili her ne kadar “Ağabey!” dese de gönlünün başka telden çaldığı fark ediliyor. “Umutlanıyor... Umutlanmakta da haklı... Ben bekar bir öğretmen, o gelinlik çağda bir genç kız... Böylesi umutlanmalar, ilgilenişler yaşanacak...” Saatine bakıp telaşlanıyor. “Böyle şeyleri düşünme zamanı değil, sonra otobüse ve toplantıya yetişemeyeceksin!” diye sitem ediyor kendine. Kapının sabit kanadına dayadığı çantasını alıp yürüyor. Bir taraftan da düşünüyor. “Ne iyi bir kız bu Zerrin! ‘Deli!’ demiyor, ‘El.’ demiyor, “Kirli, pis kokuyor!” demiyor; kardeşimin kahrını çekiyor. Bir yakın akraba, bir kardeş gibi sahipleniyor. Karşısında sanki akıllı biri varmış gibi davranıp sohbet ediyor, yanından ayırmıyor, koruyup kolluyor...” Bir gün değil, iki gün değil; her gün, saatlerce, günler boyu, Zehra, hep “Zerrin aba”sının yanında... “Birlikte yatalım!” dese Zehra hep orada kalacak... Zerrin ve Zehra akranlar... İkisi de genç kız, ikisi de evlilik çağında. Ne var

ki Zehra, akıldan noksan, doğuştan özürlü, bakıma muhtaç...

Önder Öğretmen, o gün, ilçede gerçekleştirilen öğretmenler toplantısına katıldı. Âmirleriyle, meslektaşlarıyla konuştu, arkadaşlarıyla şakalaştı. Komşu kasabadaki ilköğretim okulunun müdürü, samimi arkadaşydı, çıkıştı.

“Bizi ihmal ettin Önder! Hani ziyaretimize gelecektin. Darılıyoruz vallahi... Öyle değil mi arkadaşlar?”

Öğretmenleri de müdür beyin ağzıyla konuşuyorlardı.

“Burnu büyüdü Önder’in... Bizim tarafa dönüp bakmaz oldu. Kim bilir nerelerde vakit geçiriyor, nerelere gidiyor?”

“Arkadaşlar, haksızlık etmeyin! Kasabadan bir tarafa çıktığım yok. Biliyorsun, bakmak zorunda olduğum bir kız kardeşim var... Onu bırakıp da çıkamıyorum... dese de dinlemiyorlardı.”

Onların ne demek istediklerinin farkındaydı Önder. Aslında; “Okulumuzdaki sınıf öğretmeni Ayten’e evlenme teklif etmeye ne zaman geleceksin?” diye soruyorlar ve bir cevap bekliyorlardı. Ayten Öğretmen; esmer güzeli, minyon tipli, güler yüzlü bir kızdı, ilk senesiydi mesleğinde... “Şu kusuru var.” denemezdi. Ayten’in müdürü, kulağına eğilip, “Enişte!” diye

fısıldıyor ve kahkahayı patlatıyordu: “Enişte, iki sanıp bir banıp durma; şu kızı kaçıрма!” diyordu. “Farkında değil misin? O da sana karşı ilgili... Yarın birisi teklif eder, kız da kabul ederse sonra pişman olursun.” diye üsteliyordu.

Ayten ile o toplantıda birkaç defa göz göze geldiler. Öylesine değildi bu bakışlar; kız, hiç çekinmeden, alıcı gözle bakıyordu. Toplantı süresince kızın bakışlarını hep üzerinde hissetti. Önder de iradesine hâkim olamıyor, kaçamak bakışlarla süzüyordu kızı. “Bir gün, gidip şuna evlenme teklif edeyim. Gerçekten ilgisi varsa, kabul ederse, babasından anasından isteteyim. Tayinini bizim kasabaya yaptırırım. İki maaş giren bir evimiz olur. Çocukluktan bu yana, kendimi bildim bileli çektiğim yoksulluktan da kurtulurum...”

O gün, toplantıda hazır bulunmuştu amma en çok Ayten Öğretmenle ilgilenmişti Önder. Toplantı sonrasında vedalaşırken ve tam kızla tokalaşırken takılmıştı müdür:

“Önder Bey! Kasabamıza ne zaman geliyorsun?”

“En yakın zamanda...”

İşte o anda, Aytenle bakışları karşılaşmıştı. Işıl ışıldı kızın gözleri; biraz da muziplik mi vardı ne? Bu davranışlar, evlenme teklifi yapabilmek için cesaret vericiydi;

böyle anladı, böyle yorumladı
Önder...

Kasabaya döndüğünde akşam ezanı okunuyordu. İlk işi Zerrinlere uğrayıp kardeşini almak oldu. Zehra, Zerrin ve annesi, evin önünde, serdikleri bir kilimin üzerinde oturuyorlardı. Zehra, ağabeyini görünce gülümsedi. "Abi, abi!" diyerek Zerrin'i haberdar etti. Zerrin, dönüp baktı, gülümsedi, her zamanki gibi yanaklarında allar oluştu.

"Artık eve gitme vakti geldi Zehra" dedi Önder. Zerrin ablanın başını ağrıttığın yeter.

Zehra, "Tamam!" diyerek kalktı.

"Zehra uslu bir çocuk gibi, hiç ağırığı olmuyor." dedi Zerrin.

"Yemeği birlikte yiyelim, eve sonra gidersin." dedi Zerrin'in annesi.

"Sağ olun" dedi Önder. Dünden kalma yemeğimiz var, bayatlamasın.

Zerrin bir koşu içeriye koştu. Elinde küçük bir bohça ile döndü, Önder'e uzattı.

"Bu ne?" dedi Önder.

"Zehra'nın birkaç parça çamaşırı... Arada onları da yıkayıp kuruttum." dedi Zerrin.

"Zahmet etmişsin..."

"Hiç zahmet mi olur?"

"Teşekkür ederim..."

Yanakları al al, başını eğdi

Zerrin. Yapılan iyilik az değildi; gözleri dolu dolu oldu Önder'in. Bir deli kızın çamaşırıları, komşuluk hatırına yıkanmıştı...

Ertesi gün, sesinde bir boğukluk, boğazında yanma hissetti Önder. Doktora görünmesi, ilaç kullanması gerekiyordu, başka türlü ders yapamaz, öğrencilere faydalı olamazdı. Uzun teneffüsü, bu amaçla değerlendirdi. Bir koşuda sağlık ocağına gitti. Tenha idi sağlık ocağı, sıra beklemeyecekti. Kalabalık olsa da sıradakilerden, "Teneffüs arasında geldim, öğrenciler bekliyor." deyip rica edecekti. Neyse ki buna gerek kalmamıştı.

Hemşire hanım, bir odada, bir çocuğa, omzundan aşı yapmakla meşguldü. Çocuk ağlıyor; annesi, "Hiç acımayacak yavrum!" diyerek çocuğun korkusunu gidermeye çalışıyordu. Bakışları karşılaştı; hemşire hanım, hafif bir baş işareti ile selamladı.

"Hoş geldiniz hocam" dedi yavaşça ve gülümseyerek.

"Kolay gelsin," diye karşılık verdi Önder.

Önder, doktora göründü. Reçeteyi eline alarak salona çıktığında Doktor beyin de kapıya kadar gelmiş olduğunu gördü. Hemşire hanım, aşı yaptığı çocuğu ve annesinin arkasından bakıyordu. Geriye

döndüğünde yüz yüze geldiler. Kız yine gülümseyerek;

“Geçmiş olsun hocam” dedi.

“Teşekkür ederim” diye karşılık verdi Önder.

“Bir çayımızı içseydiniz...”

“Muayene için teneffüs saatini değerlendirdim. Öğrencilerim bekliyor.”

“Şu görev aşkına bak!” diye takıldı doktor bey.

“Çay içmeye bekliyoruz” dedi hemşire hanım. Öyle değil mi Doktor bey? Önder Bey, işi düştüğünde geliyor.

Doktor, ellerini beline koymuş, vücudunu sağa sola eğerek kas tutulmalarını gidermeye çalışıyordu.

“Bizi fazla bekletme hocam, dedi... Bir daha hastalanır da gelirsen muayene etmez ve reçete de yazmayız ona göre.”

“Söz” dedi, “geleceğim...”

Hemşirenin bakışları ve gülümseyişianlamlı gelmişti Önder’e. Okula giderken düşünüyordu. “Hemşire hanım, sarışın, beyaz tenli, dal gibi... Allah için söylemek gerekirse güzel kız. Samimi davranış ve konuşmaları, kasaba yerinde üç beş memurun kendi aralarında oluşturdukları samimiyetin çok ötesinde gibi...” Okula vardığında zil çalmıştı, öğrenciler okul binasına girmekteydiler.

Önder, o akşam, kardeşi uyuduktan sonra eline bir kitap aldı fakat kendini okumaya veremiyordu. Okuduğu paragrafa tekrar dönüyor, okuyor, yine de anlamıyordu. Düşünceleri; Ayten öğretmen, hemşire hanım ve Zerrin arasında gidip geliyordu. Baktı olmayacak, kitabı kapatıp masanın üzerine koydu; kendisiyle konuşmaya başladı.

“Eee Önder efendi! Kızların sana olan ilgisi pek hoşuna gidiyor fakat bu böyle gitmez. Evlenme zamanın geldi; artık evlenmelisin...”

“Peki kimle, hangi kızla?”

“Meslektaşın Ayten hanımla... Kız gözünün içine bakıyor. Evlenme teklifi yapmanı bekliyor. İzdivaç gerçekleşirse iki öğretmen, aynı okulda görev yaparsınız. Okula birlikte gider, birlikte gelirsiniz. Tahsiliniz aynı, kültürünüz aynı; gelirsiniz de eşit... Ne demişler, “Davul dengi dengine...”

“Ayten başka şehirden... Kendi şehrine tayin olmak; “Anama, babama, kardeşlerime yakın olmak istiyorum.” diyebilir... Ben buraları bırakıp gitmek istemem. Sonra Zehra var, kardeşim. Diyelim ki evlendik. Kız; “Ben seninle evlendim, kardeşini evde istemiyorum.” derse ne yapacağım. Bu dünyadaki en yakınım Zehra... Anam, babam, biz henüz çocuk yaşlardayken öbür

dünyaya göçtüler, biliyorsun. İki kardeş, öksüz, yetim kalakaldık. Zavallının benden başka kimsesi yok. Zehra'yı kimsesizliğe terk edemem...

"Öğretmen hanım için bir dolu mazeret uydurdun. Peki, hemşire kıza ne dersin? Seni görünce kızın yüzünde güller açıyor."

"Farkındayım... Biliyorum... İyi kız, güzel kız... Gözümün içine içine bakıyor; benimle konuşmak için can atıyor. Fakat o, çok dar giyinişi ve davranışıyla biraz fazla açık gibi geldi bana."

"Kıza kulp takma! Evlenmemek için mazeret arama. Genç kız bu, evlenince kendini toparlar."

"Yok mazeret aramıyorum, gördüğümü söylüyorum. Zehra'yı o da istemeyebilir. "Akşama kadar hastalarla uğraşıyorum, evde de bir zekâ özürlü hasta görmek istemem!" diyebilir.

"Orasını bilemem... Fakat hemşire hanım da bir maaş sahibi. Sen, kendini bildin bileli maddi sıkıntı içinde oldun, hep başkalarının yardımıyla yaşadın. İki maaşla rahat edersin, diye düşünmüştüm."

"Öğretmen de güzel, hemşire de... Onlarla ilgilenmediğimi mi sanıyorsun? Beni düşündüren kardeşimin bakımı... Rahatımı düşünsem uzaklarda nasip aramam; bu maaşlı kızlardan birini seçerim. Ne var ki kendi rahatım için Zehra'yı

üzemem; Allah'tan korkarım..."

"O zaman geriye komşu kız kalıyor Zerrin... Kız, sanki kardeşinin gönüllü bakıcısı... "Bu deli, evimize her gün neden geliyor, bıktım şundan!" demiyor; ondan iğrenmiyor. Saçlarını tarayıp çamaşırını bile yıkıyor. Sonra sana olan ilgisinin de farkında olmalısın. Konuştuğunuz her seferinde yanaklarına allar basıyor zavallının."

"Zerrin... Neden olmasın? Onunla evlenmeyi bugüne kadar hiç düşünmemiştim."

"Ayıp etmişsin. Tabii maaşına bir maaş daha eklemeyi düşünerek maddi sıkıntıdan kurtulmak için gözün hemşirede, öğretmende..."

"Asıl sen ayıp ediyorsun! Bugüne kadar evlenmeyi hiç düşünmedim ki Zerrin ile evlenmeyi hayal edeyim! Evlenmeyi ertelememe, kardeşimin durumu sebep oldu sanırım..."

"Bir düşün... Zerrin, sanırım kardeşinle aynı evde bulunmaya hayır demez."

"Demez... Buna eminim."

"Ancak işin bir olumsuz yanı da var: Komşu kızıyla evlenecek olursan tek maaşla geçineceksin. Biliyorsun, bu hayat pahalılığında tek maaşla ev geçindirmek kolay değil. Bu da maddi sıkıntılarının kısmen hafifleyerek de olsa devam edeceği anlamına gelir."

"Öyle... Fakat kardeşimin bakımını yapabilmek için fedakârlık

yapabilirim.”

“Öyleyse Zerrin’le evlenmeyi düşünüyorsun.”

“Eğer evlenmeyi düşünürsem, seçeneklerin içinde, durumuma en uygunu o...”

“O zaman ne duruyorsun? Hemen evlenme teklifi yap. Kızcağızı daha fazla bekletme.”

“O kadar da değil... Bakalım kız kabul edecek mi?”

“Önder! Sen, bugüne kadar hiç, “Zerrin’i filanların oğlu istetmiş!” diye duydun mu?”

“Duymadım...”

“Duymazsın tabii... Kız, kimselere yüz vermediği gibi hiçbir dünürçüyü de eve kabul etmedi çünkü...”

“Çünkü...”

“Çünkü gözü sende...”

“Bak bunu hiç düşünmemiştim... Şey... Sen hep olumlu tarafından bakıyorsun meselelere. Kız, “Benim bakışlarımı, konuşmalarımı, kardeşine acıyıp yardım etmemi yanlış anlamışsın. Ağabey dediğim birinin üzerimde gözü olmasını ayıplıyorum!” derse mahcup olurum; bu köyde yaşayamam...”

“San... mı... yo... rum... Zerrin veya bir başkası... Önemli olan evlenmen... Bu gidişle tohuma kalacaksın. İşte birbirinden güzel, üç kız... Kararını bir an önce ver

artık. Kıyamete kadar bekâr kalacak değilsin ya! Evlenirsen hayatın düzene girer, çocukların olur; evinde insan ve ses çoğalır. Maddi sıkıntıların yanı sıra yaşadığın yalnızlıktan da kurtulursun. Artık karar verme zamanı...

“Doğru söze ne denir? Bir an önce karar vermeliyim... Evet... Evlenmemin zamanı geldi de geçiyor.”

Önder, bir akşamüzeri mutfağa girmiş, akşam yemeği hazırlığına başlamıştı. Arada sırada pencereden bakıyor, Zehra ile Zerrin’in konuşmalarını seyrediyordu. Kuru fasulye tenceresini kaynamaya bıraktıktan sonra bir süre onları seyretti.

“Ne güzel anlaşıyorlar, dedi. Sanki iki kız kardeş...”

Durup Zerrin’i, alıcı gözle seyretmeye başladı. Kızın boyu bosu yerindeydi. En az hemşire kız kadar güzeldi; öğretmen Ayten hanımdan da kalır yanı yoktu. Tek eksiği, okuyup bir meslek sahibi olmamış olmasıydı. Kibardı, saygılıydı, çalışkandı, tertipliydi. Annesi, babası tarla işleriyle ve hayvanların bakımıyla ilgilendikleri için evin çekip çevrilmesi ona kalıyordu. Pırl pırl tutuyordu evi, tertemiz, yağ dök yala cinsinden... Düşüncelerinin bu şekilde gelmesine gülümsedi.

Gönlü Zerrin'den yana mıydı ne? Öğretmenin bakışları, hemşirenin dal gibi vücudu... İki maaş geliri olan bir aile olmak... Zerrin ile Zehra'nın samimiyeti... Mırıldandı; "Ah, Zehra! Benim zavallı, meczup kardeşim!"

Kuru fasulye pişmişti, hazırды. Baktı, ekmek de vardı... Bugünlük boğazlar meselesini halletmiş oluyordu. "Bir de bulgur pilavı olsaydı yanında..." diye söylendi. Bu saatten sonra bir de pilavla uğraşamazdı. Mutfaktaki küçük masaya, tabak ve kaşıkları koymak için dolaba uzanmıştı ki kapının çalındığını duydu; gitti, açtı; karşısında Zehra ile Zerrin... Zehra, komşu kızını göstererek, "Zerrin aba! Zerrin aba!" diye sevinç dolu konuşuyordu.

"Zerrin ablanla birlikte mi geldin?" dedi Önder.

Zerrin'in elinde kapaklı bir tabak, yanağında allar; utanarak, bakışlarını kaçırarak tabağı uzattı.

"Pilav pişirmiştik" dedi. Zehra ile yersiniz.

"Teşekkür ederim, dedi Önder. Ben de kuru fasulye pişirmiş, "Yanında pilav olsa ne iyi olur." diye düşünmüştüm.

Kızın gözlerinin içine bakarak konuşmasını sürdürdü:

"Az önce bir dilek dileseydim yerine gelecekmış demek ki..."

Bakışlardan ve konuşmadan mesajı almıştı Zerrin; yanağındaki allar daha da arttı. Bakışlarını yere dikti. Önder, kararını vermişti o an; tabağı alırken kızın ellerini de tuttu, bırakmadı. Kız kıpkırmızı olmuştu artık, öyleyken ellerini çekecek bir davranışta bulunmadı.

"Tabağı yarın versem olur mu?" dedi Önder.

"Olur" dedi kız.

"Zerrin..."

Önder, sesinin titremesine engel olamıyor, kız, kaşlarının altından utanarak bakıyordu.

"Zerrin..."

"..."

"Benimle evlenir misin?"

Kızın gözlerinde sevinç ışıkları uçuştı. Mutluluk, yanaklarını, bakışlarını, çehresinin her yanını kapladı. Heyecanlanmıştı, konuşamadı. Başını, "Evet!" anlamında salladıktan sonra ellerini kurtarıp evlerine doğru koşmaya başladı. Zehra, "Zerrin aba! Zerrin aba!" deyip alkış tutuyordu.